

Raport de evaluare externă de progres

Instituția organizatoare de studii universitare de doctorat (IOSUD):

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Școala doctorală de Teologie

I. Introducere¹

Raport de evaluare externă de față a fost elaborat în cadrul etapei de evaluare intermediară a domeniului de studii universitare de doctorat, conform Ghidului pentru desfășurarea procesului de evaluare externă periodică a DSUD.

Hotărârea Consiliului ARACIS nr. 120 / 16 decembrie 2021 a acordat calificativul *menținerea acreditării* în cazul DSUD Teologie la Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, după ce a decis schimbarea calificativului pentru 8 indicatori față de cei menționați în Raportul coordonatorului din 15 noiembrie 2021, aflat în dezacord față de Raportul evaluatorului străin, care și-a exprimat în propriul raport o părere mult mai favorabilă.²

Astfel, în urma acestei hotărâri, toți indicatorii sunt considerați îndepliniți, cu excepția A 132* și C 311*, care sunt parțial îndepliniți. Rezultatul evaluării se încadrează deci în situația (B) semnalată de Ghid la § 5.1.

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia a trimis către ARACIS un raport intermediar, întocmit la data de 1 noiembrie 2024, încadrându-se în perioada de 3 ani de la evaluarea periodică.

Întrucât raportul inițial se referea la recomandările formulate în raportul de evaluare a IOSUD, cu doar câteva particularizări pentru domeniul Teologie, o parte dintre indicatorii relevanți pentru DSUD nu erau abordați, iar ceilalți vizau, uneori, alte aspecte decât cele menționate în raportul DSUD. În consecință, ARACIS a solicitat întocmirea unui nou raport intermediar de progres, care a fost încărcat în platforma *cloud* la data de 30 aprilie 2025. Prezentul raport se referă la această versiune actualizată.

Având în vedere că raportul încărcat la data de 30 aprilie 2025 conținea formulări generale și unele afirmații care nu erau susținute prin documente justificative, devenea dificil de apreciat în ce măsură

¹ De fiecare dată când este aplicabil, informațiile vor fi prezentate și în funcție de gen.

² Raportul coordonatorului aprecia 3 indicatori drept neîndepliniți (unul critic și doi cu asterisc), precum și 5 indicatori parțial îndepliniți (dintre care 3 critici). Raportul expertului străin aprecia toți indicatorii ca fiind îndepliniți, cu excepția A 132* și C 313, care erau parțial îndepliniți.

recomandările anterioare fuseseră implementate. În acest context, la data de 17 mai, comisia a solicitat CSUD al UAB transmiterea unor clarificări suplimentare. Acestea au fost comunicate prin adresa nr. 15814 din 2 iulie 2025, transmisă prin e-mail în data de 3 iulie 2025 (denumite în continuare „Clarificări”).

Componența comisiei de evaluare intermediară:

- Conf. dr. Wilhelm Tauwinkl (Universitatea din București)
- Dr. Bogdan-Marius Negrea (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca)
- Elena Catană (Expert din Direcția Asigurarea Calității, responsabil suport activitate a CPS – Științe Umaniste și Teologie)

DSUD Teologie a fost recunoscut oficial ca domeniu în care se pot organiza studii universitare de doctorat și funcționează în cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia prin intermediul Școlii Doctorale de Teologie (SDT), parte integrantă a Facultății de Teologie Ortodoxă. Organizarea și funcționarea acestei școli doctorale se realizează pe baza regulamentelor instituționale generale, completate de un regulament propriu, adaptat specificului teologic și armonizat cu Statutul Bisericii Ortodoxe Române și cu bunele practici din mediul academic teologic național și internațional.

SDT are ca misiune formarea unui corp academic și clerical de înaltă calificare pentru structurile bisericești și educaționale ale Bisericii Ortodoxe Române, cu o atenție specială pentru nevoile Arhiepiscopiei de Alba Iulia. Prin programul de doctorat, se urmărește dezvoltarea competențelor academice, a dialogului interconfesional și intercultural, și aprofundarea cercetării teologice.

Din punct de vedere administrativ, conducerea SDT este asigurată de un consiliu ales și de un director desemnat conform prevederilor universitare. Reprezentarea studenților doctoranzi este asigurată prin alegeri proprii, în acord cu normele de reprezentativitate în vigoare. Activitatea SDT este guvernată de un mecanism decizional clar, cu ședințe regulate și un cadru organizatoric transparent.

În ultimii ani, SDT a cunoscut o creștere a numărului conducătorilor de doctorat, cât și o diversificare a ariei de expertiză a acestora. S-a remarcat o vizibilitate științifică în creștere, sprijinită de participarea cadrelor didactice la manifestări internaționale și de colaborări cu cercetători din străinătate. De asemenea, procesul de admitere este riguros, fiind aplicate criterii calitative exigente, ceea ce a dus la atragerea unor candidați valoroși din diferite centre universitare, inclusiv din diaspora.

Tematicile de cercetare acoperite în cadrul SDT sunt diverse și relevante pentru domeniul teologic contemporan, incluzând exegeza și hermeneutica biblică, teologia liturgică și dogmatică, istoria Bisericii, spiritualitatea, teologia morală, bioetica, ecoteologia, muzica religioasă și altele, reflectând atât tradiția teologică ortodoxă, cât și deschiderea către dialog interdisciplinar și intercultural.

În prezent, în cadrul SDT activează 13 conducători de doctorat, la un număr mediu de 33 de studenți-doctoranzi în perioada 2021–2025.

II. Aprecieri asupra implementării recomandărilor formulate în cadrul REE

În cadrul acestui capitol, prezentăm modul de implementare a recomandărilor, precum și concluzii asupra măsurii în care acestea au fost implementate. La fiecare indicator este menționată mai întâi recomandarea din raportul coordonatorului, respectiv al evaluatorului străin, apoi constatarea privind implementarea acesteia pe baza Raportului intermediar de progres trimis de IOSUD.

II.1. Recomandări pentru indicatori parțial îndepliniți

A 132* (20 % burse neguvernamentale) – parțial îndeplinit

Coordonator: Toate afirmațiile din REI trebuie să fie însoțite de documente justificative emise legal și care arată o realitate concretă, și nu de anumite „prezentări” care încearcă să confere suport de real unor fapte inexistente.

Evaluator străin: după oficializarea cu succes a relațiilor cu donatorii ecleziastici, se recomandă întocmirea și actualizarea periodică a listei doctoranzilor sprijiniți prin donații bisericești.

Recomandarea privind prezentarea documentelor justificative ale surselor de finanțare suplimentară pentru doctoranzi nu a fost implementată integral. Deși sunt oferite două exemple punctuale (p. 10), acestea nu sunt suficiente pentru a demonstra atingerea pragului de 20% din totalul doctoranzilor existenți, pentru o durată de minimum șase luni. Ar fi fost de dorit, de pildă, o listă centralizată, date statistice relevante, precum și documente justificative legale pentru fiecare caz în parte. De asemenea, oficializarea relațiilor cu posibillii susținători ecleziastici, necesară pentru asigurarea trasabilității acestor finanțări, nu este documentată în mod explicit.

În clarificările trimise se arată că „în perioada evaluată un doctorand a beneficiat de sprijin extern instituției (D. D. – Academia di Romania), dar finanțarea activităților acesteia nu a fost instrumentalizată prin documente instituționale”. Acest exemplu întărește impresia că documentarea formală a acestor tipuri de finanțări rămâne, deocamdată, o practică în curs de dezvoltare. Prin urmare, reiese, din păcate, că recomandarea de a avea documente justificative nu a fost implementată în acest caz.

C 311* (mobilități) – parțial îndeplinit

Coordonator: Încurajarea studenților doctoranzi pentru a realiza mobilități ERASMUS sau diferite stagii de pregătire în străinătate.

Raportul intermediar de progres afirmă că „acest criteriu a fost deja îndeplinit având o serie de doctoranzi ai SDT care au participat la stagii Erasmus, la mobilități și la conferințe internaționale, cu un procent satisfăcător“ (p. 15).

Răspunsul este general și nesusținut de date cantitative sau documente justificative, el evitând problema de fond. Doar cu aceste informații, rezultă că recomandarea nu a fost implementată, iar indicatorul nu este îndeplinit conform cerințelor.

Clarificările din 3 iulie 2025 au pus la dispoziție o evidență clară a mobilităților realizate, cu proporția exactă a doctoranzilor implicați în mobilități internaționale, făcând distincție între participarea la conferințe internaționale (care poate fi punctuală și virtuală) și stagii propriu-zise în străinătate. De asemenea, s-au dat exemple de confirmări ale unor mobilități și acordurile Erasmus (Anexele C311abc). Ținând seama de acestea, recomandarea încurajării mobilităților este implicit implementată.

Se recomandă, totuși, elaborarea unei strategii specifice de internaționalizare la nivel doctoral, cu obiective măsurabile, cu un plan de măsuri activ pentru încurajarea mobilităților, precum și alocarea de resurse pentru mobilități externe.

II.2. Recomandări pentru indicatori îndepliniți

A 122 (software antiplagiat) – îndeplinit

Coordonator: transparența utilizării programului de verificare a similitudinilor. De asemenea, considerăm că plata pentru astfel de verificări nu este tocmai etică. Studenții ar trebui să aibă acces liber la verificarea antiplagiat, atât în ceea ce privește lucrarea lor de doctorat, cât și eventualele lucrări (studii, articole, alte cercetări) de pe perioada anilor de studiu.

Raportul intermediar de progres arată că, „în vederea descurajării împrumuturilor neautorizate, IOSUD și SDT aplică sancțiuni intermediare, cum ar fi achitarea unei taxe începând cu a doua verificare a tezelor de doctorat. Deci această măsură se aplică doar la a doua verificare a aceluiași raport, dacă se dovedește plagiatul“.

Din răspunsul dat reiese că recomandarea evaluatorilor nu a fost implementată. Recomandarea viza transparența utilizării programului de verificare a similitudinii, inclusiv acces liber pentru doctoranzi la verificări; de asemenea, eliminarea plății pentru verificările antiplagiat, considerată neetică.

Clarificările au pus la dispoziție *Procedura operațională privind generarea și analiza raportului de similitudine în cadrul IOSUD-UAB* (https://www.uab.ro/media/documente/PO_privind_generarea_si_analiza_raportului_de_similitudine_i.pdf), precum și *Taxele și tarifele aplicate în UAB* (https://www.uab.ro/media/documente/Hotararea_34_Anexa_taxe_si_tarife_2024_2025_YOyiW4_0.pdf).

Considerăm că astfel se asigură transparența utilizării programului de verificare a similitudinilor. Plata s-a păstrat începând cu a doua verificare. Ținând seama că indicatorul de față nu cere ca

verificarea antiplagiat să se efectueze gratuit ori de câte ori doresc doctoranzii și pentru orice fel de lucrare scrisă (neexistând nici prevederi legale în acest sens), considerăm că recomandarea nu era fundamentată legal și nici metodologic, prin urmare UAB nu are îndatorirea de a o implementa.

Totuși, remarcăm că nu e potrivit ca taxa pentru verificări suplimentare să fie prezentată ca sancțiune, așa cum afirmă raportul de progres, pentru că acest lucru a putea fi perceput ca și cum singura consecință a plagiatului ar fi plata unei taxe. În plus, o utilizare nelimitată și necondiționată a sistemului de verificare a similitudinilor poate genera riscul unor practici improprii din partea unora dintre studenții-doctoranzi, care ar putea recurge la reformulări succesive ale aceleiași lucrări cu scopul de a evita detectarea împrumuturilor neautorizate, fără a aduce modificări substanțiale de conținut, afectând astfel scopul pedagogic și etic al instrumentului.

A 131 (grant de cercetare) – îndeplinit

Coordonator și evaluator străin: oficializarea relațiilor cu donatorii ecleziastici, în scopul creșterii transparenței financiare și a planificabilității.

Raportul intermediar de progres arată că „la nivelul Școlii Doctorale de Teologie în perioada 2016-2020 există 6 granturi de cercetare pe resurse umane și dezvoltare instituțională în valoare totală de 47.239 lei. Inclusiv școlile doctorale internaționale (SIVDT) au fost subvenționate prin granturi de cercetare, iar finalizarea lor s-a realizat prin volume comune de cercetare (a se vedea Anexa A.1.3.1). După această perioadă, SIVDT și volumele colective au fost subvenționate de CJ Alba și Arhiepiscopia Alba Iuliei, sub auspiciile mănăstirii Sf. Dimitrie, Sighișoara“.

Recomandarea evaluatorilor viza transparență și formalizare; raportul de progres menționează surse de finanțare ecleziastice, dar nu rezultă că ar fi fost oficializate relațiile cu acestea (prin contracte, granturi înregistrate, parteneriate instituționale).

În *Clarificări* s-au depus două documente justificative. Anexa A131 (a) se referă la Proiectul STATUS („Steering Transition and Advancement of Tertiary Underrepresented Students”), finanțat prin Erasmus+ (KA220-HED), are ca obiectiv general sprijinirea tranziției și a progresului în învățământul superior al studenților subreprezențați (ex. din medii defavorizate, minorități, etc.). Din document reiese că este un grant de cercetare aplicată și dezvoltare instituțională. Prin participarea UAB, SDT beneficiază indirect de vizibilitate, instrumente și bune practici care pot fi integrate local.

Anexa A131(b)_Proiect_Academica se referă la un proiect POCU de dezvoltare instituțională și de resurse umane, relevant pentru activitatea școlii doctorale: „Performanță în cercetare doctorală în domeniile de specializare inteligentă STATUS II”. Scopul său este sprijinirea studenților doctoranzi din domeniile de specializare inteligentă, îmbunătățirea calității programelor doctorale, prin burse, stagii, participare la conferințe și alte activități de cercetare, dezvoltarea resurselor umane în cercetare, prin creșterea numărului de doctoranzi care finalizează cu succes. El poate fi asociat cu indicatorii privind finanțarea extrabugetară a doctoranzilor, cu creșterea calității formării acestora, precum și cu sprijinirea integrării în cercetare și inovare.

Recomandarea cerea însă oficializarea relațiilor cu donatorii ecleziastici. Indicatorul era îndeplinit, iar *Clarificările* aduc informații în plus în privința îndeplinirii indicatorului, însă nu și în privința implementării recomandării. Din raport și din clarificări nu rezultă implementarea recomandării.

A 133 (decontări de minim 10% din grant) – îndeplinit

Coordonator: transparența reducerii de 5 % din taxa de școlarizare (pentru studenții cu taxă) — banii rezultați fiind folosiți spre participarea la conferințe — și încercarea oferirii lor fără o condiționare internă. Din moment ce acest aspect reprezintă o suplینire a taxei, acest lucru trebuie sesizat și de către student. Gestionarea dorinței doctoranzilor de reducere a birocrăției decontărilor și creșterea cuantumului burselor.

Raportul de progres explică faptul că „majoritatea aspectelor semnalate în recomandări sunt stipulate în contractul pentru studiile doctorale iar participarea la conferințe este o obligație contractuală pentru asigurarea condițiilor necesare legate de publicații în vederea susținerii tezei doctorale. În măsura în care aceste obligații contractuale au fost împlinite nu se pune problema unei presiuni birocratice de niciun fel”.

Răspunsul din Raportul de progres nu arată implementarea recomandării evaluatorilor. Pe de altă parte, nu e prea clar de ce s-a invocat, în raportul de autoevaluare inițial, cu referire la acest indicator, reducerea de 5% din taxa de studii, pentru ca banii să fie folosiți la conferințe. Această reducere nu poate fi raportată drept cheltuielă pentru formarea profesională, fiindcă e o pierdere de venit și nu o plată efectuată de IOSUD. În plus, schema îi avantajează doar pe doctoranzii cu taxă, contrar spiritului indicatorului, care vizează sprijinirea financiară a activității tuturor.

Clarificările trimit la *Metodologia de finanțare și decontare a cheltuielilor doctoranzilor* (https://www.uab.ro/media/documente/Metodologie_CSUD_finant_cercet_drd.pdf), din care rezultă că UAB oferă un sprijin financiar de până la 30% (cumulat) în funcție de performanțele doctoranzilor și în funcție de forma de școlarizare. Clarificările afirmă apoi că „procentul de 5% la care face referire raportul este o înțelegere eronată a faptului că sprijinul acordat studenților de la taxă era în trecut de până la 5% din valoarea taxei de școlarizare. În noua Metodologie procentul poate fi majorat, în funcție de performanța științifică (valoarea studiilor publicate în anul anterior)”.

Așadar, procentul de 5% de care se vorbește în recomandare nu era legat de Indicatorul A 133, ci de un mecanism anterior (reducerea taxei), care nu reflecta cheltuieli reale de formare profesională, ci era un sprijin indirect, cu regim diferit. Noua Metodologie CSUD, disponibilă la linkul indicat mai sus, prevede explicit posibilitatea ca doctoranzii — inclusiv cei la taxă — să beneficieze de sprijin financiar pentru cheltuieli de formare profesională, în cuantum de până la 30%, în funcție de performanță. Este vorba de un cadru coerent și orientat spre performanță, aliniat cu cerințele indicatorului.

Din Anexa A133c (Situația financiară) rezultă că metodologia este efectiv aplicată, procentajul cheltuielilor pentru activitatea profesională a crescut constant în ultimii ani, ajungând la 6% în anul universitar 2023-2024.

Indicatorul nu este îndeplinit, însă raportul de față vizează implementarea recomandărilor. Dat fiind că în 2021 s-a pornit de la o confuzie între reducerea taxei și cheltuielile de formare profesională propriu-zise, iar ulterior această neînțelegere a fost corectată printr-o nouă metodologie clară și conformă cu indicatorul, recomandarea anterioară poate fi considerată nefondată, iar școala doctorală poate fi apreciată pentru că a reglementat și îmbunătățit procedura. În acest sens, se poate considera recomandarea implementată.

A 211 (infrastructură cercetare) – îndeplinit

Coordonator: Realizarea cu seriozitate și celeritate a REI și introducerea doar a documentelor care sunt în strânsă legătură cu standardele de calitate și cu indicatorii de performanță (recomandarea viza faptul că raportul din 2021 nu prezenta nici un document justificativ în ceea ce privește infrastructura de cercetare achiziționată și dezvoltată în ultimii 5 pentru Școala doctorală de Teologie).

Raportul de progres arată că „recomandarea se întemeiază pe absența din REI a unor documente relevante care să ateste preocuparea pentru dezvoltarea infrastructurii de cercetare a SDT în ultimii 5 ani dar era precedată de evidențierea dotării excelente din cadrul FTO: SDT se află în cadrul FTO deținând un spațiu de 2000 m²; laboratoare de informatică; spații de studiu, biblioteci, biroul doctoranzilor; sala de lectură a doctoranzilor; biblioteca FTO; biblioteca UAB; Biblioteca MNU Alba Iulia; laboratoarele de informatică aferente; protocoale de colaborare cu instituții de învățământ superior din țară și străinătate în vederea cercetării doctorale; protocol de colaborare cu MNU Alba Iulia; biblioteca, arhiva și muzeul din cadrul complexului Pantocrator. Prin parteneriatele organice între SDT/FTO, Arhiepiscopia Alba Iuliei, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia și prin preocuparea constantă a Universității și a Arhiepiscopiei pentru dezvoltarea infrastructurii și a dotării permanente cu carte și publicații de specialitate este evidentă dezvoltarea din ultimii ani și poate fi probată concret și obiectiv cu documente.”

Deși raportul de progres oferă o prezentare generală a infrastructurii disponibile și a parteneriatelor instituționale, nu sunt aduse documente care să demonstreze achiziții și dezvoltări concrete din ultimii 5 ani.

În *Clarificări* se face referire la o listă de cărți achiziționate în perioada 2021-2025 (Anexa A211a). Acest raport al bibliotecii cuprinde 721 de titluri publicate în anii 2020-2025 aproape exclusiv la edituri religioase din România, în special ortodoxe (cu 2 excepții, și volumele publicate în străinătate sunt ale unor autori români). Subiectele țin în special de dogmatică, liturgică, spiritualitate, patristică și morală, până la istorie bisericească, bioetică, imnografie și cateheză ș.a., cu accent pe tradiția ortodoxă românească, adesea în relație cu viața monahală, sfinți locali, pastorație și actualizarea mesajului creștin în societatea contemporană. Remarcăm, în treacăt că, deși acest lucru reflectă fidel profilul confesional al facultății și răspunde nevoilor formării pastorale locale, o diversificare a surselor editoriale — inclusiv prin includerea unor titluri din teologia internațională sau din alte tradiții creștine — ar putea contribui la lărgirea orizontului academic și la consolidarea dialogului teologic într-un context universitar și intercultural, mai ales într-o școală doctorală de teologie.

Documentul prezentat constituie un justificativ privind achizițiile de carte, încadrate în categoria investițiilor în infrastructura educațională și de cercetare, inclusiv biblioteca. În acest sens, recomandarea poate fi considerată implementată. Totuși, se recomandă ca pe viitor astfel de documente să includă explicit date de identificare ale instituției emitente (denumire, antet, semnătură etc.), întrucât titlul generic „Raport General Resurse” nu permite, în forma actuală, asocierea clară cu o anumită bibliotecă. Comisia a verificat prin sondaj câteva titluri din listă, care au fost regăsite în catalogul on-line al Bibliotecii UAB.

A 313 (discipline predate de CD competente) – îndeplinit

Coordonator: Păstrarea cursului *Self-management: abilități fundamentale pentru dezvoltarea personală și profesională a studentului doctorand* pentru doctoranzii din toate școlile doctorale, dar să se găsească un cadru didactic care să îndeplinească cerințele psiho-pedagogice necesare. Se poate coopta chiar un cadru didactic din altă universitate.

Raportul de progres menționează că, începând cu anul universitar următor (2025/2026), disciplina *Self Management* a fost eliminată din oferta educațională, ceea ce contravine recomandării formulate.

Clarificările oferă însă o perspectivă diferită: disciplina a fost redistribuită unui cadru didactic cu competențe și publicații în domeniul științelor educației (Pr. prof. dr. D.O.), conform recomandării evaluatorului ARACIS din 2021. Se invocă în acest sens procesul-verbal al ședinței Consiliului SDT din 24 iulie 2024, precum și CV-ul cadrului didactic, care confirmă calificările în domeniu (psihologie, științele educației, conducere de doctorat în domeniu).

În aceste condiții, recomandarea poate fi considerată implementată. Surprinde totuși faptul că această informație nu este menționată în Raportul de progres din 1 noiembrie 2024, redactat după ședința Consiliului SDT. Mai mult, în fișa disciplinei transmisă ulterior, avizată „în catedră” (*sic!*) la data de 28 septembrie 2024, apare în continuare ca titular O.P. — față de care evaluatorii și-au exprimat anterior rezerve privind competența în domeniu.

A 321 (publicații CD) – îndeplinit

Coordonator: Cadrele didactice conducătoare de doctorat să fie îndrumate să publice în mod periodic în publicații indexate Web of Science sau ERIH, în reviste cu factor de impact sau în volume colective care au o semnificație relevantă pentru domeniul Teologie. Totodată, fiecărui membru din școală doctorală respectivă să i se aducă la cunoștință faptul că de activitatea științifică și de raportarea corectă a acestei activități a fiecărui cadru didactic în parte depinde rezultatul oricărei evaluări.

Raportul de progres prezintă informații privind publicații WoS și ERIH+ pentru 3 conducători de doctorat (din totalul de 12, fără a lua în considerare conducătorul de doctorat afiliat în 2024). Așadar, doar 25 % din conducătorii de doctorat au 1-3 publicații relevante, în timp ce indicatorul

cere ca cel puțin 50% să aibă minim 5 astfel de publicații. Din informațiile prezentate nu rezultă nici că ar fi avut loc o îmbunătățire în acest sens față de situația din 2021.

Clarificările cuprind Anexa A321, în care sunt cuprinse fișele CNATDCU pentru 8 conducători de doctorat, din care rezultă că aceștia au publicații relevante (inclusiv WoS și ERIH+), precum și vizibilitate internațională. Recomandarea este deci implicit implementată.

B 121 (criterii admitere) – îndeplinit

[**N.B.:** în Raportul de progres al UAB, acest indicator apare eronat ca B 111 (pp. 26-27).]

Coordonator: Crearea unei metodologii clare de selecție și departajare a candidaților pe baza cercetării lor științifice anterioare.

Raportul de progres arată că, „pentru creșterea calității candidaților, prin Regulamentul intern și Metodologia de admitere, SDT a fixat un prag de admisibilitate la concursul de admitere care constă într-o medie ponderată (70% media anilor de studii la licență și 30% media anilor de studiu la masterat). Complementar, pentru ocuparea unor poziții de student doctorand vacante, îndrumătorii solicită și evaluarea unor publicații realizate anterior admiterii (Cf. Patrologie – Ion M. CROITORU).

Cu toate că IOSUD a propus o grilă orientativă privind criteriile de evaluare la examenul de admitere, (https://www.uab.ro/media/documente/Anexa_10b_Marking_scheme_for_admission_to_the_doctoral_school_EN_5XaojUr.pdf), membrii SDT consideră că, întrucât în domeniul Teologie ariile tematice și de cercetare sunt extrem de diferite (uneori presupunând metode de investigare și proiectare diferite), nu s-a considerat oportun introducerea unei grile de evaluare așa cum a recomandat precedentul Raport de evaluare, considerându-se că acest fapt ar limita drepturile conducătorului de doctorat cu privire la libertatea organizării concursului (HG 681, art. 72).“

Clarificările trimit la criteriile de evaluare a proiectului de cercetare doctorală, disponibile în momentul de față pe site-ul admiterii:

https://www.uab.ro/media/documente/ANEXA_B121b_Grila-de-evaluare-admitere.pdf

Recomandarea este astfel implementată.

B 122 (exmatriculări sub 30%) – îndeplinit

Evaluator străin: în cazul evaluărilor anuale (mai ales la sfârșitul anului I de studii doctorale), conducătorii de doctorat și comisiile de îndrumare să pună un accent ridicat asupra verificării calității academice a muncii depuse de doctoranzi, și să le atragă atenția în mod accentuat că această activitate presupune o implicare constantă și o diligență sporită. Poate introducerea unor standarde sau criterii de îndeplinit până la un termen clar definit în cursul formării doctorale (de ex. publicarea la un anumit nivel până la data de..., atingerea unui nivel superior în exprimare/limbaj/ortografie etc.) cu niște consecințe bine stipulate.

Raportul intermediar de progres arată că „Abandonul se poate reduce printr-o comunicare optimă între doctorand și îndrumător, prin bună organizare a planului de cercetare și documentare, și chiar prin introducerea unei fișe lunare a doctorandului de prezentare a progresului științific“ (p. 20).

Deși SDT recunoaște importanța reducerii abandonului și propune idei precum fișa lunară de progres sau o mai bună comunicare, nu rezultă că aceste măsuri au fost implementate efectiv, formalizate și integrate în metodologia de monitorizare. În lipsa unor criterii clare, termene și consecințe, așa cum se recomanda, nu se poate constata implementarea reală a recomandării. Ar fi de dorit formalizarea unor standarde de progres academic pe parcursul formării doctorale, corelate cu evaluările anuale, și aplicarea consecventă a acestora de către comisiile de îndrumare.

Clarificările afirmă că „deși evaluatorul străin consideră că trebuie să introducem alte termene și rapoarte intermediare, legislația obligă doctoranzii să prezinte un singur raport de progres la 12 luni. Schimbarea legislației nu stă în puterea noastră“.

Așadar, SDT interpretează recomandarea evaluatorului străin ca o solicitare de modificare a cadrului legislativ privind raportul anual de progres al doctoranzilor, subliniind că legislația prevede un singur astfel de raport în fiecare an universitar. Totuși, recomandarea inițială nu viza modificarea obligațiilor legale, ci sugera introducerea unor instrumente interne de sprijin și control academic, precum standarde clare de progres, termene intermediare și consecințe transparente, care să fie integrate în practica îndrumării și evaluării doctoranzilor.

În absența unor măsuri formalizate în acest sens și a unei corelări explicite cu evaluările anuale, nu se poate constata implementarea efectivă a recomandării. Ar fi de dorit, în continuare, dezvoltarea unor mecanisme interne de monitorizare și exigență progresivă, menite să sprijine atât calitatea parcursului doctoral, cât și reducerea abandonului.

B 212 (disciplina Etică) – îndeplinit

Evaluator străin: pentru conținuturile disciplinei Etică și integritate să fie alocate minimum 14 ore fizice de curs.

Raportul intermediar de progres evidențiază faptul că SDT promovează constant etica în cercetare prin includerea unui curs dedicat în planul de învățământ, care urmărește formarea competențelor privind onestitatea academică și recunoașterea meritelor, în spiritul valorilor morale creștine și al integrității profesionale. Nu se face referire la numărul de ore alocate acestei discipline. Planul de învățământ la care se trimite (https://www.uab.ro/media/documente/plan_de_invatamant_SDT.pdf) cuprinde disciplina *Metodologia cercetării științifice în domeniul teologiei. Etică și integritate academică*, cu câte 2 ore de curs pe săptămână.

În lipsa fișei disciplinei *Metodologia cercetării științifice în domeniul teologiei. Etică și integritate academică*, cu ajutorul căreia să se poată verifica dacă părții de Etică i s-au alocat minim 14 ore, recomandarea rezulta a fi neimplementată.

În urma cererii de clarificări au fost furnizate fișele disciplinelor (Anexa B 213), din care rezultă că în cadrul acestei discipline s-au alocat 14 ore pentru partea de Etică și integritate academică. Recomandarea este implementată.

B 213 (vizarea rezultatelor învățării) – îndeplinit

Coordonator: Elaborarea Fișelor de disciplină cu mai mare acribie și claritate (unele dintre acestea au structură nepotrivită studiilor doctorale — de ex.: avizare în catedră; aprobare director de departament etc. —; la altele, se pun standarde minime de performanță care nu au nicio legătură cu disciplina — de ex.: La disciplina *Cercetarea omiletică și catehetică în secolele XIX-XX*, standardul minim de performanță este: „cunoaște elementele de bază ale istoriei religiilor și a elementelor comparative interreligioase“.

Deși *Raportul intermediar de progres* afirmă (p. 30) că fișele disciplinelor includ competențe și abilități, nu sunt oferite dovezi concrete privind revizuirea acestora, iar exemplele anterioare de formulări inadecvate nu sunt infirmate. Nu se menționează dacă s-a aplicat o metodologie unitară de redactare a fișelor, cu precizarea clară a rezultatelor învățării structurate pe cunoștințe, abilități, responsabilitate și autonomie. În lipsa unei dovezi documentare și a unei corecturi explicite a fișelor deficitare, recomandarea nu poate fi considerată implementată.

Se recomandă aplicarea unui model standardizat pentru fișele disciplinelor, conform cerințelor naționale și europene privind rezultatele învățării.

În urma cererilor de clarificări, UAB a răspuns că „Rezultatele învățării vor fi incluse începând cu 2025/2026“ și a furnizat fișele de disciplină actualizate (Anexa B 213). Totuși, recomandarea din 2021 nu se referea la includerea detaliată a rezultatelor învățării în fișele disciplinelor, un standard introdus în 2025.

Fișele analizate par a se inspira din modele consacrate în învățământul de licență și master, păstrând unele formulări care, deși familiare, nu corespund cerințelor unui program de doctorat. Astfel, se menționează „standardele minimale pentru promovare“ constând în prezență, test și eseu, iar evaluarea se bazează adesea pe grile cuantificabile, fără a reflecta nivelul de autonomie, reflexivitate și inovație științifică specific cercetării doctorale.

De asemenea, toate fișele sunt „avizate în catedră“, o structură care – asemenea multor realități administrative din trecut – a rămas prezentă în limbaj, deși nu mai există formal de peste un deceniu. În cazul de față, avizarea ar trebui să fie realizată de Consiliul Școlii Doctorale, conform normelor actuale.

Se recomandă o actualizare atentă și fără grabă a acestor fișe, nu doar la nivel terminologic, ci și în privința conținutului: obiectivele, metodele de formare și criteriile de evaluare ar trebui să reflecte complexitatea și exigențele formării doctorale.

Constatăm însă un efort de revizuire a fișelor disciplinelor față de cele din 2021, prin urmare putem considera recomandarea implementată.

B 215 (raport doctoranzi / membri comisii) – îndeplinit

Coordonator: Diversificarea comisiilor de doctorat prin includerea unor experți și cercetători din afara instituției.

Raportul intermediar de progres afirmă că „Acest criteriu este acum îndeplinit existând o diversitate de experți externi în toate comisiile de îndrumare și susținere“ (p. 14).

În lipsa unor documente justificative în sprijinul afirmației că în prezent comisiile de doctorat sunt diversificate, recomandarea se prezintă drept neimplementată.

Clarificările cerute ulterior trimit la Anexele B215 a și b, arătând că raportul dintre doctoranzi și membrii comisiilor de îndrumare a fost îmbunătățit continuu, trecând de la 1,9 în 2020 la 0,9 în 2025.

Recomandarea este astfel implementată.

B 311 (publicații doctoranzi) – îndeplinit

Coordonator: o mai mare atenție din partea îndrumătorilor în analizarea manuscriselor doctoranzilor; pentru publicarea în volumele ISSTA, prioritar ar trebui să fie criteriul de calitate și nu cel de achitare a taxei de participare și publicare la simpozion.

Raportul intermediar de progres precizează (p. 14) că „Simpozionul ISSTA la care participă uneori doctoranzi ai SDT are un comitet științific și responsabili care se ocupă cu recenzarea lucrărilor propuse și care fac observații critice legate de structură și conținut. Desigur, îndrumătorii respectivilor doctoranzi dau avizul inițial al participării cu lucrările respective și trebuie să fie primii recenzori ai referatelor propuse“.

Dat fiind că nu s-a prezentat vreun regulament sau procedură care prevede ca publicațiile doctoranzilor raportate ca activitate în cadrul studiilor doctorale să aibă nevoie de avizul îndrumătorilor referitor la calitatea acestora sau dovezi ale aplicării acestei prevederi, recomandarea se prezintă drept neimplementată.

În urma clarificărilor cerute, acestea au trimis la Anexa B 311, ce reprezintă procesul verbal al ședinței Consiliului SDT din 5 iunie 2023 în care se arată că „toate contribuțiile doctoranzilor SDT Alba Iulia să fie publicate în volumele colective ISSTA și SIVDT doar cu aprobarea îndrumătorilor după lectura critică și avizată a acestora“.

Recomandarea este astfel implementată.

Recomandări generale

Coordonator: Pe baza discuțiilor avute cu studenții doctoranzi și a răspunsurilor la chestionar și la întrebarea legată de îmbunătățirile ce pot fi aduse Școlii doctorale, s-a remarcat dorința studenților de a avea întâlniri mai frecvente, cel puțin „bianuale“.

Raportul intermediar de progres nu abordează explicit recomandarea privind organizarea unor întâlniri mai frecvente între școala doctorală și doctoranzi, formulată de Coordonatorul evaluării din 2021 pe baza feedbackului studenților.

Clarificările trimise ulterior arată că „toți îndrumătorii au cel puțin întâlniri anuale, fapt dovedit prin Procesele verbale la susținerea Rapoartelor de progres, precum și la Școlile de vară organizate anual“. Aceste procese verbale nu au fost anexate.

Ținând însă seama că, în raportul evaluatorului străin, la indicatorul B 214 se afirmă că „faptul că studenții doctoranzi din SDT a UAB beneficiază de o consiliere și îndrumare profesională este dovedit în mod accentuat prin interviurile purtate atât cu îndrumătorii, cât și cu foștii și actualii doctoranzi ai SDT. Atmosfera acestor întâlniri, precum și întâmplările evocate de participanți demonstrează cât se poate de elocvent grija cu care îndrumătorii își susțin și încurajează discipolii [...]. La acest capitol, [...] îndrumătorii SDT a UAB excelează“, se poate considera că recomandarea este, în fond, îndeplinită.

Cu toate acestea, un dialog direct cu doctoranzii privind natura și conținutul întâlnirilor bianuale dorite (de exemplu: teme de interes comun, sprijin pentru publicare, discuții metodologice) ar putea contribui la consolidarea acestei relații deja apreciate, evitând astfel riscul de a excela fără să se mai întrebe nimeni dacă nu se poate și mai bine.

III. Concluzii și recomandări

În contextul procesului de evaluare intermediară a DSUD Teologie din cadrul UAB, s-a constatat că transmiterea clarificărilor solicitate a fost întârziată semnificativ față de termenul indicat. Fără a trage concluzii definitive privind cauzele acestui fapt, considerăm util să formulăm următoarele sugestii de reflecție instituțională, în vederea consolidării capacității operaționale de răspuns în cadrul proceselor de asigurare externă a calității:

- Ar fi de analizat în ce măsură responsabilitățile privind relația cu ARACIS și elaborarea documentației aferente sunt distribuite clar între directorul CSUD, structurile de sprijin și actorii implicați la nivelul domeniului evaluat. Absența unui cadru formal de coordonare sau a unei echipe dedicate poate genera sincope în agregarea și transmiterea promptă a informațiilor solicitate.
- Ar putea fi utilă o reflecție asupra modului concret în care se realizează cooperarea între nivelul CSUD și conducerea DSUD Teologie, în special în ceea ce privește furnizarea de documente justificative și asumarea recomandărilor anterioare. Orice eventual decalaj în această relație poate influența negativ coerența și eficiența răspunsului instituțional.
- Se recomandă evaluarea funcționalității mecanismelor interne de arhivare și acces la documente. În situația în care documentele justificative sunt greu de identificat sau nu sunt actualizate în mod curent, pot apărea dificultăți în documentarea progreselor înregistrate, chiar dacă acestea există în practică.
- Lipsa unui mecanism instituțional formalizat de urmărire a recomandărilor formulate în evaluările anterioare poate conduce la neimplementarea lor sistematică sau la imposibilitatea documentării acestora. Este recomandabil ca instituția să dispună de un instrument de monitorizare și raportare periodică în acest sens.
- În măsura în care evaluarea externă este percepută predominant ca o obligație formală și nu ca o oportunitate de dezvoltare instituțională, pot apărea rețineri sau întârzieri în

asumarea deschisă a cerințelor formulate. Se recomandă susținerea unei culturi organizaționale pozitive față de procesele de asigurare a calității.

- Se poate analiza în ce măsură solicitările aferente evaluării externe sunt corelate cu alte activități recurente ale instituției (sesiuni de examene, admitere, activități intense ale comisiilor etc.), astfel încât să poată fi evitată suprapunerea și întârzierea răspunsurilor. O integrare atentă în calendarul managerial anual poate contribui la eficiența întregului proces.

Se recomandă, de asemenea, pentru viitor, o atenție sporită la corelarea conținutului rapoartelor cu cerințele explicite ale evaluării: citirea atentă a solicitărilor, prezentarea documentelor justificative relevante și asumate, precum și evitarea includerii unor informații colaterale, care nu răspund direct indicatorilor evaluați. O astfel de abordare ar contribui nu doar la claritate și coerență, ci și la consolidarea credibilității demersului instituțional — iar cititorii riguroși ar aprecia cu siguranță efortul.

Nr. crt.	Indicator de performanță	Recomandare	Implementarea recomandărilor
<i>Parțial îndepliniți</i>			
1	A 132* (20 % burse neguvernamentale)	„Toate afirmațiile din REI trebuie să fie însoțite de documente justificative emise legal și care arată o realitate concretă, și nu de anumite «prezentări» care încearcă să confere suport de real unor fapte inexistente”. (<i>Evaluator internațional:</i>) ³ „Această recomandare este legată de cea referitoare la punctul A.1.3.1, și anume, după oficializarea cu succes a relațiilor cu donatorii ecleziastici, se recomandă întocmirea și actualizarea periodică a listei doctoranzilor sprijiniți prin donații bisericești. Aceste date vor ajuta SDT a UAB să evidențieze relațiile de colaborare în folosul reciproc între SDT și structurile BOR (creșterea impactului social și eclezial al SDT). Matematic, procentul nu a fost atins, SDT invocând efectele pandemiei, care, luând în considerare contextul situației europene și mondiale este aproape de categoria forței majore”.	Neimplementată
2	C 311* (mobilități)	„Încurajarea studenților doctoranzi pentru a realiza mobilități ERASMUS sau diferite stagii de pregătire în străinătate”.	Implementată
<i>Îndepliniți cu recomandări</i>			
3	A 122 (software antiplagiat)	„Ar fi binevenită transparența utilizării programului de verificare a similitudinilor. De asemenea, considerăm că plata pentru astfel de verificări nu este tocmai etică. Studenții ar trebui să aibă acces liber, atât în ceea ce privește lucrarea lor de doctorat, cât și eventualele lucrări (studii, articole, alte cercetări) de pe perioada anilor de studiu”.	Implementată

³ Menționăm astfel cazurile în care recomandarea evaluatorului internațional nu apare în mod similar și în raportul coordonatorului.

4	A 131 (grant)	„Așa cum a fost remarcat în cursul întâlnirii și de către reprezentanții STD ai UAB, în scopul creșterii transparenței financiare și a unui plan concret de cercetare, se recomandă oficializarea relațiilor cu donatorii ecleziastici“.	Neimplementată
5	A 133 (decontări de minim 10% din grant)	„Se recomandă transparența acestor reduceri [5% din taxa de școlarizare, folosindu-se banii pentru participarea la conferințe] și încercarea oferirii lor fără o condiționare internă. Din moment ce acest aspect reprezintă o suplینire a taxei, acest lucru trebuie sesizat și de către student. Se ridică următoarele întrebări: Dacă studentul nu dorește să participe la conferințe? Dacă acesta și-a îndeplinit obligațiile contractuale și dorește să se restituie această sumă în mod echitabil, cum se procedează? În ceea ce privește decontul studenților doctoranzi cu privire la activitățile științifice și achizițiile din cadrul perioadei doctorale, la întrebarea din chestionarul propus: «Care sunt aspectele care ar putea fi îmbunătățite în cadrul școlii doctorale la care sunteți înmatriculat?», se remarcă următoarele două răspunsuri: «Unul dintre aspectele principale care ar putea fi îmbunătățite se referă la modul cum se face decontarea publicării articolelor, mobilități etc. Este prea multă birocrație și suntem văzuți ca niște ,hoți' care cerem bani pentru diferite aspecte» și «Ar fi de dorit ca pe parcursul anilor de doctorat, cărțile ce le achiziționăm să rămână în proprietatea noastră. De asemenea, bursa ce o primim să fie simțitor mai mare, deoarece nu este suficientă pentru a putea să ne dedicăm doar studiului».“	Implementată
6	A 211 (infrastructură cercetare)	„Realizarea cu seriozitate și celeritate a REI și introducerea doar a documentelor care sunt în strânsă legătură cu standardele de calitate și cu indicatorii de performanță“.	Implementată
7	A 313 (discipline predate de CD competente)	„Păstrarea cursului <i>Self-management: abilități fundamentale pentru dezvoltarea personală și profesională a studentului doctorand</i> pentru doctoranzii din toate școlile doctorale, dar să se găsească un cadru didactic care să îndeplinească cerințele psiho-pedagogice necesare. Se poate coopta chiar un cadru didactic din altă universitate.“	Implementată
8	A 321 (publicații CD)	„Cadrele didactice conducătoare de doctorat să fie îndrumate să publice în mod periodic în publicații indexate Web of Science sau ERIH, în reviste cu factor de impact sau în volume colective care au o semnificație relevantă pentru domeniul Teologie. Totodată, fiecărui membru din școală doctorală respectivă să i se aducă la cunoștință faptul că de activitatea științifică și de raportarea corectă a acestei activități a fiecărui cadru didactic în parte depinde rezultatul oricărei evaluări.“	Implementată
9	B 121 (criterii admitere)	Crearea unei metodologii clare de selecție și departajare a candidaților pe baza cercetării lor științifice anterioare.	Implementată
10	B 122 (exmatriculări sub 30%)	„Această recomandare este adresată în mod principal forurilor legiuitoare. Se recomandă introducerea unor măsuri susținute prin lege sau hotărâri legale care permit școlilor doctorale din țară aplicarea unor constrângeri (de ex. financiare) în cazul abandonului școlar fără o justificare clară și acceptabilă (de ex. cauze medicale, forță majoră etc.), reducând astfel riscul abuzului de către doctorand a energiei și timpului investit din partea îndrumătorilor de doctorat. În al doilea rând, se recomandă îndrumătorilor de doctorat, și mai ales comisiilor de îndrumare, ca în cazul evaluărilor anuale (mai ales la sfârșitul anului I de studii doctorale) să pună un accent ridicat asupra	Neimplementată

		verificării calității academice a muncii depuse de doctoranzi și să le atragă atenția în mod accentuat că această activitate presupune o implicare constantă și o diligență sporită. Poate introducerea unor standarde sau criterii de îndeplinit până la un termen clar definit în cursul formării doctorale (de ex. publicarea la un anumit nivel până la data de..., atingerea unui nivel superior în exprimare/limbaj/ortografie etc.), cu niște consecințe bine stipulate, pot reduce numărul acestor abandonuri.“	
11	B 212 (disciplina Etică)	(<i>Evaluator internațional:</i>) „Se recomandă ca pentru conținuturile disciplinei Etică și integritate să fie alocate minimum 14 ore fizice de curs“.	Implementată
12	B 213 (vizarea rezultatelor învățării)	„1. Elaborarea Fișelor de disciplină cu mai mare acribie și claritate. 2. Pe baza discuțiilor avut cu studenții doctoranzi și a răspunsurilor la chestionar și la întrebarea legată de îmbunătățirile ce pot fi aduse Școlii doctorale, s-a remarcat dorința studenților de a avea întâlniri mai frecvente, cel puțin «bianuale», așa cum a menționat un student doctorand“.	1. Implementată 2. Implementată
13	B 215 (raport doctoranzi / membri comisii)	„Diversificarea comisiilor de doctorat prin includerea unor experți și cercetători din afara instituției.“	Implementată
14	B 311 (publicații doctoranzi)	„Se recomandă o mai mare atenție din partea îndrumătorilor în analizarea manuscriselor doctoranzilor; pentru publicarea în volumele ISSTA prioritar ar trebui să fie criteriul de calitate și nu cel de achitare a taxei de participare și publicare la simpozion.“	Implementată

Data: 7 iulie 2025

Conf. dr. Wilhelm Tauwinkl

Dr. Bogdan-Marius Negrea

Elena Catană